

УДК 338.45

Лілія Мельник

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулля

СІМ ФЛАГМАНСЬКИХ ІНІЦІАТИВ І УКРАЇНА

Liliya Melnyk

SEVEN FLAGSHIP INITIATIVES AND UKRAINE

У березні 2010 року Європейською Радою була затверджена стратегія соціально-економічного розвитку Євросоюзу на період до 2020 року «Європа 2020: Стратегія інтелектуального, стійкого і всеосяжного зростання» («Europe 2020: A strategy for smart, sustainable and inclusive growth»), в якій викладено уявлення про соціальну ринкову економіку Європи в 21 столітті, скориговану з урахуванням уроків кризи. «Лісабонську стратегію» 2000-го року має замінити нова програма розвитку «Європа 2020», що забезпечить високий рівень зростання та зайнятості в ЄС.

У стратегії «Європа 2020» на перший план висуваються три взаємодоповнюючих пріоритети:

- інтелектуальне зростання: розвиток економіки, що спирається на знання та інновації;
- сталий розвиток: сприяння більш ефективному використанню ресурсів, створенню більш екологічної, і, найголовніше, більш конкурентоспроможної економіки;
- інклюзивна розвиток: створення економіки з високим рівнем зайнятості працездатного населення, що забезпечує згладжування соціальних і територіальних відмінностей.

Європейська Комісія запропонувала «сім флагманських ініціатив» для стимулювання прогресу по кожному з пріоритетних напрямів:

- «Інноваційний Євросоюз» (Innovation Union), із завданням покращити загальні умови для досліджень та інновацій і полегшити їм доступ до фінансування, з тим, щоб новаторські ідеї перетворювалися на товари та послуги, що забезпечують економічне зростання і створюють робочі місця;
- «Молодь в русі» (Youth on the move). Мета цієї ініціативи – підвищити ефективність освітніх систем і допомогти молодим людям вийти на ринок праці.
- «Європейська програма дій в галузі цифрових технологій» (A digital agenda for Europe) із завданням прискорити впровадження високошвидкісного Інтернету і скористатися перевагами єдиного ринку електронних послуг для населення та комерційних компаній.
- «Ресурсно-ефективна Європа». Тут мета – відокремити економічне зростання від зростання використання ресурсів, підтримати перехід до «низьковуглецевої» (low carbon) економіки, збільшити використання відновлюваних джерел енергії, модернізувати транспортний сектор і сприяти підвищенню енергетичної ефективності.
- «Індустріальна політика в епоху глобалізації» (An industrial policy for the globalisation era) повинна поліпшити умови ведення ділової діяльності, особливо для малих і середніх підприємств, а також сприяти створенню сильної і стійкої промислової бази, конкурентоспроможної в глобальному масштабі.
- «Програма з оволодіння новими навичками і створення нових робочих місць» (An agenda for new skills and jobs) ставить за мету модернізувати ринки праці і відкрити для людей нові можливості за рахунок розвитку їх навичок протягом усього їхнього життя, з тим, щоб підвищити рівень зайнятості працездатного населення і забезпечити

кращий баланс попиту і пропозиції на ринку праці, в тому числі за рахунок мобільності робочої сили.

- «Європейська програма по боротьбі з убогістю» (European platform against poverty) повинна забезпечити згладжування соціальних і територіальних відмінностей, з тим, щоб плоди, отримані від економічного зростання, і робочі місця ділилися широко, і щоб люди, що живуть в умовах убогості і соціальної ізоляції, отримали можливість жити в гідних умовах і приймати активну участь в житті суспільства.

Нещодавно служба дослідження громадської думки Європейської комісії «Єврбарометр» опублікувала результати проведеного в 27 країнах – членах Європейського Союзу опитування, спрямованого на з'ясування ставлення громадян до науки і технологій. Ці дані становлять особливий інтерес у зв'язку з підтримуваною Європейським Союзом інтеграцією України в європейський дослідницький простір.

Результати дослідження громадської думки свідчать про те, що 79 % європейців цікавляться науковими відкриттями і новими технологічними розробками. Таких європейців більше, ніж громадян, які слідкують за новинами спорту (65 %), культури і мистецтва (69 %), а також політики (68 %). Показово, що проблемами навколишнього середовища та медичних відкриттів, які напряду пов'язані з наукою і технологіями, цікавляться відповідно 88 і 82 % європейців.

Тільки 11 % жителів країн Європи вважають себе дуже добре поінформованими щодо наукових відкриттів і нових технологічних досягнень, а 50 % мають достатню інформацію в цих галузях. Одночасно кількість європейців, які дуже добре поінформовані про спортивні події, досягає 30 %.

Звертає на себе увагу також думка європейців про роль самих учених в інформуванні широкої громадськості про наукові відкриття та нові технологічні розробки. Більшість із них (57 %) вважають, що вчені докладають замало зусиль для популяризації серед громадян результатів своєї наукової роботи.

Абсолютна більшість європейців (75 %) вважають: завдяки розвитку науки і технологій майбутні покоління отримають більше можливостей. Понад те, 61 % європейських громадян вважають, що результати наукових досліджень і нові технології зроблять роботу набагато цікавішою.

Ставлення європейців до рівня фінансування наукових досліджень у Європейському Союзі розподілилося таким чином: 31 % вважають його недостатнім, 32 % – адекватним і лише 7 % – надто високим. Примітно, що 17 червня 2010 року Європейська рада затвердила нову європейську стратегію розвитку «Європа 2020», що включає п'ять пріоритетів, з яких другим є поліпшення умов для наукового і технологічного розвитку, зокрема збільшення до 3 % ВВП сукупного рівня державного та приватного інвестування в ці галузі.

Аналізуючи аналогічні опитування в масштабах України, можна стверджувати, що для українців ці відсотки будуть на половину меншими, що вказує як на набагато нижчий рівень життя українців і у зв'язку з цим зміною життєвих пріоритетів.

Більшість європейців (64 %) вважають, що Європейський Союз має розвивати співробітництво з ученими третіх країн. На цей час програма наукових досліджень і технологічного розвитку Європейського Союзу повністю відкрита для участі українських учених у спільних проектах та одержання фінансової підтримки. Українські наукові організації навіть можуть виступати координаторами таких проектів. В Україні працює Офіс спільної підтримки інтеграції України в європейський дослідницький простір, який фінансується Європейським Союзом згідно з політикою європейського сусідства і партнерства.